

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 12080
Tarih : 08.03.2021 TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Kadınlara Yönelik Ayrımcı Uygulamaların Sonlandırılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Takım Komisyon	- İnsan Halklarını İnceleme - Plan ve Bütçe	
Esas Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği	
Tarih :	09 Mart 2021	Esas No: 2/3450

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ
08 Mart 2021
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
08 Mart 2021
No. 790427
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Tarih boyunca bütün yönetim biçimleri, en köklü ayrımcılık biçimi olan cinsiyet ayrımı üzerine inşa edilmiştir. Bugün varlıklarını merkeziyetçi ve tekçi erkek egemenliğine dayandıran iktidarlar ise kadın kimliğini yok sayarak, kadınları erkeğin ve devletin denetimi altına alan erkek egemen uygarlığın bir yansıması şeklinde var olan yapıyı devam ettirmektedir. Bu eşitsiz yapıya karşı kadınların yüzyılları aşan özgürlük ve eşitlik mücadelesi, dünyanın birçok toplumunda eşitleyici mekanizmaları açığa çıkarmış ve cinsiyetçilik birçok ülkede kısmen geriletilebilmiştir. Kadın siyasal, ekonomik, kültürel, bilimsel, sosyal ve tüm alanları ile yaşama, özgür bireyler ve özneler olarak dahil olmasının önündeki engellerin kaldırılması gereklidir. Kadınların mücadelesi bu gerekliliği açığa çıkarmıştır. Bunun için kurumsal yapılar ve mekanizmalar geliştirilmelidir.

Türkiye’de ve dünyanın birçok yerinde kadınlara yönelik ayrımcılık; ev içi yaşamdan kamusal yaşama, iş yaşamından medyaya, eğitimden sağlığa varana kadar birçok alanda cinsiyetçi söylem ve pratiklerle yeniden üretilmektedir. Cinsiyet eşitsizliği, ataerkil kültür ve erkek-devlet uygulamaları ile pekiştirilmektedir. Ancak bu eşitsizlik ile sistematik ve kurumsal bir şekilde mücadele edilmesi gerekmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti’nin de imzalayıp, onaylayıp, gereklerini taahhüt ettiği Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) kapsamında; “kadınlara karşı ayrımcılık” terimi siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel, kişisel veya diğer alanlardaki kadın ve erkek eşitliğine dayanan insan haklarının ve temel özgürlüklerin, medeni durumları ne olursa olsun kadınlara tanınmasını, kadınların bu haklardan yararlanmalarını veya kullanmalarını engelleme veya hükümsüz kılma amacını taşıyan veya bu sonucu doğuran cinsiyete dayalı her hangi bir ayırım, dışlama veya kısıtlama” anlamına gelmektedir. Kadınlara karşı ayrımcılığı durdurmak; demokratik, sosyal, insan haklarına saygılı bir devlet olmanın gereğidir.

Cinsiyetler arası eşitlik politikalarının olağan akışında, adaletli bir yapıya ulaşması mümkün görünmemektedir. Türkiye’de her yıl yüzlerce kadın bu eşitsiz sosyal, ekonomik, siyasal ve kültürel yapının sonucunda öldürülmektedir. Kadına yönelik şiddet genellikle yaptırımsız bırakılmakta, çoğu zaman gerekli soruşmalar bile yürütülmemektedir. Kadınlara yönelik ayrımcılık ve şiddetin durdurulması için kamu bütçelerinin cinsiyet eşitliği perspektifi ile hazırlanması öncelikli bir adım olmalıdır. Kadınlara yönelik kamu hizmetlerinin çoğaltılması, vergilerin cinsiyet eşitliğini arttırmak ve eşitlikçi bir yaşam inşa etmek için kullanılması şiddetin birçok türünü sınırlandıracaktır. Karar alma süreçlerine kadın katılımı arttıracak mekanizmaların inşa edilmesi ise cinsiyet körü uygulama ve politikaları azaltacaktır. Bu durum yaşam hakkı tehdit altında olan milyonlarca kadın için daha eşit ve özgür bir yaşam alanı açacaktır. Öte yandan İstanbul Sözleşmesi’ni imzalayıp onaylayan Türkiye Cumhuriyeti Devleti; aşağıdaki amaçlara ulaşmayı zaten taahhüt etmiştir:

- Kadınları her türlü şiddetten korumak, kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddeti önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırmak,
- Kadına yönelik her türlü ayrımcılığın kaldırılmasına katkıda bulunmak ve kadınların güçlendirilmesi yolu dahil kadın ile erkek arasındaki temel eşitliği teşvik etmek;
- Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet mağdurlarının korunması ve bu mağdurlara yardım edilmesi için kapsamlı bir çerçeve, politikalar ve tedbirler geliştirmek;
- Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmak amacıyla uluslararası işbirliğini teşvik etmek;

- Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmak üzere bütüncül bir yaklaşım benimsemek amacıyla etkili işbirliğini sağlamak için kuruluşlara ve kolluk kuvvetlerine destek ve yardım sağlamak.

Söz konusu İstanbul Sözleşmesi; toplumun, kadınlar ve erkekler için uygun olduğunu düşündüğü sosyal anlamda oluşturulmuş roller, davranışlar, faaliyetler ve özellikler olarak tanımladığı “toplumsal cinsiyet” kavramının yaşamda fiili ve hukuki eşitsizlikleri barındırdığı ve bu eşitsizliklerle mücadele edileceğini de düzenlemiştir. Ulusal mevzuatta var olan ayrımcı düzenlemelerin ayıklanması bu sözleşmenin bir gereğidir. Çünkü Anayasa’nın 90. Maddesi gereğince; “Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla ulusal kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi durumunda çıkabilecek ihtilaflarda milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınır.” hükmü eklenmiş, bu çerçevede CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi de ulusal düzenlemeler karşısında üstün konuma getirilmiştir.

Ancak Türkiye’de cinsiyet eşitsizliğinin sistematik bir şekilde yaşandığı birçok rapor, veri ve istatistik ile daimi bir şekilde kamuoyuna yansımaktadır. Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından 2006 yılından günümüze kadar düzenli olarak yayımlanan “Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Endeksi” ekonomi, eğitim, sağlık ve siyaset alanlarında ulusal cinsiyet farklarının karşılaştırmalarını sunmaktadır. Endeks, tüm bu alanlarda hem küresel hem de bölgesel karşılaştırmalara imkan vermektedir. Türkiye bu endekste 153 ülkeyi içeren endekste Türkiye’nin 130. Sırada olması, Türkiye’deki kadınların eşitlik mücadelesi için acil önlemlerin alınması gerektiğini göstermektedir.

2020 yılı “Kadınlar, İş Dünyası ve Hukuk Endeksi” Türkiye’de kadınların Gelir, Emeklilik ve girişimcilik konusunda geri bırakıldığını göstermektedir. Bu endekste Peru, Güney Afrika, Zimbabve, Timor Leste, Ermenistan, Singapore, Togo Sırbistan, Venezüella gibi değişik coğrafyalardaki ülkelerden daha geri bir konumda kalan Türkiye’nin yapısal bir değişikliğe ihtiyaç duyduğu ortadadır.

Türkiye 2020 AB “İlerleme” Raporu’nda ifade edildiği üzere Türkiye parlamentosunda kadın temsili düşük düzeydedir. Bu durum sadece ulusal parlamento için değil yerel meclisler ve diğer düzeyler için de geçerlidir. Kamu emekçileri içerisinde kadın oranı yüzde 30’ların üzerinde iken yönetici düzeyinde bu oranın yüzde onların altında olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda dünyanın birçok yerinde başarılı sonuçlar almış kota, olumlu eylem, fermuar sistemi gibi mekanizmalar işletilerek eşitleyici bir adalet yapısal olarak kurulabilir. Söz konusu AB raporunda eşitlikçi ve koruyucu mekanizmalar kurulmadığı için 2010 yılından buyana 2.600’den fazla, 2019 yılında ise 474 kadının “kadın kırımına dönüşen cinayetlerde” öldürüldüğü ifade edilmiştir. Kadın sığınakları sayısının nitel ve nicel anlamda yetersiz olduğu, kadın-erkek eşitsizliği konusunda verilerin kapsamlı, yeterli ve güvenilir olmadığı, kadın ve çocuklara hak temelli örgütlerinin yeterince desteklenmediği raporlanmıştır.

Bu eşitsiz ve adaletsiz yapıyı dönüştürmek ve bu dönüşümü hızlandırmak, kadın cinayetlerini durdurmak, kadınlar için insan onuruna yaraşır bir siyasal ve ekonomik yaşamın imkanlarını sunmak ve 21 yüzyılda insan haklarının gereklerini yerine getirmek için toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımı tüm kamu kurum ve kuruluşlarının hizmetlerine yansıtılmalıdır. Tüm kamu idarelerinde ve yerel yönetimlerde cinsiyet eşitliği perspektifini uygulamaya yansıtmakla görevli birimlerin kurulması, kamu bütçelerinin eşitlikçi bir yaklaşıma yakınlaştırılması ve cinsiyet eşitliğinin ana akımlaştırılması için Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu ve ilgili birimler kurulmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumunun kurulmasını ve bu kanunun ana amacını içeren maddedir. Cinsiyete dayalı kapsamlı eşitsizliklerin ortadan kaldırılması amacıyla özerk, güçlü ve uzmanlık alanlarına göre örgütlenmiş bir kurumun kurulması amaçlanmıştır. Ülke genelinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin kurulmasına ve korunmasına yönelik önlem, tespit, düzenleme, veri oluşturma ve denetlemeye ilişkin temel süreçler için; bir üst kurum işlevi görecek bağımsız idari bir otorite kurulmalıdır. Kurumun görevini yaparken bağımsız olması, hiçbir organ, makam, merci ve kişiden etkilenmeden, yasada belirtilen çerçevede yetkilerini kullanabilmesi gereklidir. Bu yasa ile taşra teşkilatı da kurulan kurumun, yerelerde il valilikleri ve bölge kalkınma ajansları ile koordinasyon sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Kanunda geçen bazı kavramlar tanımlanmıştır.

MADDE 3 – Kamu tüzel kişiliği haiz, bağımsız idari ve mali özerkliğe sahip Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu'nun kurulması amaçlanmaktadır.

MADDE 4- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu'nun görevleri açıklanmaktadır. Türkiye'de kamu hizmetlerinin, bütçelerinin, mevzuatın cinsiyet etki analizini yapacak, cinsiyete dayalı veri eksikliklerini giderecek, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme çalışmalarını koordine edecek, toplumsal cinsiyet eşitliği ve farkındalığı çalışmalarını her düzeyde koordine edecek, CEDAW ve İstanbul sözleşmeleri başta olmak üzere ilgili sözleşme diğer uluslararası hukukun yaşama geçirilmesi için gerekli tedbirleri alıp uygulayacak, erkeklik araştırmalarını ve eşitleyici/dönüştürücü programlarını uygulayacak/uygulatacak, LGBTİ+ bireylere yönelik ayrımcılık önleme mekanizmalarını geliştirecek, cinsiyet eşitliği için her türlü kamuoyu çalışmalarını organize edecek, kadına yönelik şiddet, taciz ve diğer saldırılara ilişkin verilerini resmi olarak derleyip açıklayacak ve gerekli tedbirleri geliştirecek, Tüm bakanlıklarda kurulması planlanan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Daire Başkanlıkları arasında eşgüdüm, eğitim, mevzuat, ortak proje ve diğer benzer çalışmaları yürütecek bir Kurumsal görevlendirme öngörülmektedir.

MADDE 5 – Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu'nun yetkileri açıklanmaktadır. Kurum; görevlerini yerine getirirken kamu idareleri ve görevlileriyle doğrudan yazışmaya, gerekli gördüğü yazışma, rapor, belge, defter ve kayıtları göndereceği mensupları aracılığıyla görmeye, mallar hariç dilediği yere getirtmeye, sözlü bilgi almak üzere her derece ve sınıftan ilgili memurları çağırma, kamu idarelerinden temsilci istemeye yetkili olmalıdır. Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu; kurumsal bazda yapılacak olan Eşitlik Denetimleri sırasında kamu idarelerinin işlemleriyle ilgili kayıtları, eşya ve malları, işleri, faaliyetleri ve hizmetleri görevlendireceği uzmanları veya bilirkişiler tarafından yerinde ve işlem ve olayın her safhasında incelemeye yetkili olabilmelidir. Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu, kamu idarelerinin hesap, işlem ve faaliyetleri ile mallarını, hesap veya faaliyet dönemine bağlı olmaksızın yılı içinde veya yıllar itibarıyla denetleyebileceği gibi bütçe, personel, sektör, program, proje ve konu bazında da denetleyebilir olursa bu kanun kapsamındaki eşitlik etki analizlerini kapsamlı bir şekilde yapabilir. Kurumun faaliyet alanı ve hedeflediği amaçlar bilirkişi ve uzman görevlendirmeyi gerektirmektedir.

MADDE 6 – Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitliğinin hızlı ve adil bir şekilde sağlanması, tek bir kurumun değil bir bütün olarak tüm kurum ve sosyal yapıların dönüşümü ve desteği ile

gerçekleşecektir. Toplumsal cinsiyet etki analizi yapılarak her türlü kamu hizmetinin icra edilmesi, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılması bu dönüşümü ve desteği somutlaştıracak ve toplumsal cinsiyet farkındalığını arttıracaktır. Meşru bir amaçla yerine getirilmesi gereken yasal bir görev olarak toplumsal cinsiyet etki analizleri, kurumlarca Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu'nun denetiminde yapılacak ve her yılın Nisan ayı sonuna kadar hazırlanacak bir raporla bu bağlamdaki kurumsal gelişmeler ve sorunlar TBMM'ye sunulacaktır. Her kurum için hazırlanacak olan "Kurumsal Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Denetim Raporu" Kurum bağlamında yapılan cinsiyet etki analizi raporlarını, sonuçlarını ve Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumunun değerlendirmesi ve önerilerini içerektir. Öneriler izleyen yıl programları ve bütçelerine yansıtılmalıdır. Her kurumun 3 yıl içerisinde eşitlikçi yönde bir dönüşüm göstermesi sağlanmalı bu sorumluluğu yerine getirmeyen görevliler görevden uzaklaştırılabilir.

MADDE 7 – Bu kanunla verilen görevlerin ve diğer ilgili mevzuatın tüm kurumlarda uygulanması amacıyla Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Daire Başkanlığı'nın 1 yıl içinde kurulması gerekmektedir. **Kurumsal Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Raporu'nun hazırlanmasında, rapor tespitlerinin uygulamaya yansıtılmasına kadar tüm süreçleri takip edecek olan bu birim** Kamu idarelerinin tüm iş, işlem, uygulama ve faaliyetlerinin toplumsal cinsiyet etki analiz değerlendirmesini yapmak, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe çalışmalarını yürütmek, Kurula sunulan eşitlik raporları için hazırlık çalışmalarını yürütmekle görevli olacaktır. Bu birimler idari bakımdan kendi kurumlarında görev yapacaktır. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu ile eşgüdüm içerisinde olacaktır.

MADDE 8 – Karar alma süreçlerinin cinsiyet bazlı planlama, programlama ve uygulanması amacıyla cinsiyet kotası uygulanmalıdır. Nüfusun yarısını oluşturan kadınların birçok bakanlığın üst yönetim kadrolarında neredeyse hiç görev alamadığı ve bu nedenle kadınlara yönelik kamusal hizmetlerin çoğunlukla toplumsal cinsiyet farkındalığı olmayan erkeklerce planlanıp uygulandığı bilinmektedir. Birçok kamu kurumunun hizmetleri ve uygulamalarının "cinsiyet körü" olduğu ve kamu bütçelerinin cinsiyet etki analizleri yapılmadan kararlaştırıldığı bilinmektedir. Bu düzenleme ile karar almada kadın veya erkek farkı olmadan herhangi bir cinsiyetin üst yönetici kadrolarındaki oranının yüzde 30'un altına düşmesi engellenmektedir. Daire başkanlığı ve eş değer kadrolar dahil olup bu kadroların üzerindeki kadrolarda cinsiyet kotası uygulanması hem kadınlara yönelik "cam tavan sorununu" azaltacak hem de kamu politikalarında toplumsal cinsiyet eşitliği için bir farkındalık alanı açacaktır. Bu durum sadece merkez teşkilatlarında değil tüm bakanlıkların ve taşra teşkilatı olan kamu idarelerinin il yöneticilerinde yüzde 30 cinsiyet kotası uygulanmalıdır.

MADDE 9 –20: Toplumsal cinsiyet eşitliği Kurumunun organları düzenlenmektedir.

a) İl Eşitlik Kurumu (Taşra Teşkilatı) ile Kurumun amaçlarının idarenin bütünlüğü içerisinde, yerelde sevk ve idaresi, hizmetlerin halka en yakın birimlerde sunulması ve hizmet sunulan kişilere doğrudan ulaşıp danışmanlık sunulabilmesi için kurumun taşra örgütü kurulmalıdır.

b) İl Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulu ile, her ilde kadın derneklerinin oluşumuna ve bu derneklerin eşitlik politikalarının oluşmasında rol almasına imkan sunulmaktadır. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu'nun; yurttaşlardan doğrudan sorun aktarımı ve çözüm önerisi için böyle yerel bir kurul üzerinden bir danışma ve denetim mekanizması kurması, kurumun farkındalığını arttıracak, kadın örgütlerinin kurumla işbirliğini geliştirecek ve eşitsizlik sorununu bizzat yaşayan insanların çözüm arayışına alan açacaktır. İl Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulu üyelerinin ildeki kadın derneklerinden doğrudan seçilmesi kurumun demokratikliğini, şeffaflığını ve hesap verebilir olmasını sağlayacaktır. Kurul her ay

toplanmalı ve görev alanındaki eşitlik artırıcı önerileri geliştirmelidir. Toplantıların kamuoyuna açık olması, ilçe belediyelerinin ve diğer taşra örgütlerinin kurula katılabilmesi, uzman ve akademisyen görevlendirilmesi, kapsamlı olması gereken cinsiyet eşitliğinin bir gereğidir. Kurul sözcüsünün derneklerden katılan üyelere seçilmesi katılımı arttırmak amaçlıdır. Görev süresinin 2 yıl olarak belirlenmesi, aynı kişinin 3 defa üst üste sözcü olamaması, ve tercih edilen seçim usulü; çoğulculuğu ve katılımcılığı arttırmak amaçlıdır. İl Kurulu kadına yönelik şiddeti önleme, toplumsal cinsiyete ilişkin veri eksikliklerini tespit etme ve ilgili kurumlara gönderme, bölge kurulu üyelerini seçme ve bu kanunda verilen diğer görevlerini yerine getirecektir.

c) Bölge Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulu ile uygulamada yeknesaklık bölge düzeyinde sağlanacak, iyi uygulamalar iller ve bölgeler arasında yaygınlaştırılacaktır. İyi uygulamalarda il ölçeğini aşan durumlarda bölge ölçeğini kullanma imkanı sunulacaktır. Özellikle sığınma evlerinin koordinasyonu ve kadınların şiddet uygulayıcılarından korunması için acil önlem durumlarında bölge bazlı bir çalışma gerekebilmektedir. Bölge kapsamındaki belediyelerden bölge kuruluna görevlendirme yapılması şiddeti önlemede belediyelerin görevlerinin takibi ve geliştirilmesi için gereklidir. Belediyelerde kurulacak olan Cinsiyet Eşitliği birimleri ile bölge kurulu etkileşim halinde olacak ve yerel eşitlik artırıcı uygulamalar bu şekilde yaygınlaştırılacaktır. Kurul sözcüsünün derneklerden katılan üyelere seçilmesi katılımı arttırmak amaçlıdır. Görev süresinin 2 yıl olarak belirlenmesi, aynı kişinin 3 defa üst üste sözcü olamaması, ve tercih edilen seçim usulleri; çoğulculuğu ve katılımcılığı arttırmak amaçlıdır. Kalkınma ajansları ve bölge kapsamındaki belediyeler ile işbirliği ve koordinasyon etkili bir eşitlikçi politika için gereklidir. Genel kurul üyelerinin bölge kurullarından seçilmesi kurum idaresinin denetimi, demokratikliği ve şeffaflığı için alan açacaktır.

d) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Genel Kurulu ile yerellerin bölgeler için seçtiği delegasyon içinde kurumun temel politikalarını belirleme yetkisi olan genel kurul oluşacaktır. Genel kurul ülke genelinde toplumsal cinsiyet eşitliği için gerekli politika ve karar alma süreçlerini işletecektir. Bölge kurullarının seçimle gelen üyeleri içerisinde seçilen 2'er kişi ve TBMM tarafından seçilen 5 kişiden oluşan genel kurul, her 3 ayda bir toplanıp Kurum'un sevk ve idaresinde bu kanunla kendisine verilen görevleri yerine getirecektir. Bakanlıkların gözlemci üye görevlendirmesi kendi görev alanlarına ilişkin eşitlikçi iyileştirmeleri takip etme ve öneri sunmadır. Genel kurul, TBMM Genel Kurul oylaması ile seçilen adaylar içerisinde Kurum başkanını seçecektir. Kurum yönetmelikleri, ihtisas komisyonları, eylem ve stratejik planlarının onaylanması ile görevli olacaktır. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu tarafından hazırlanan Toplumsal Cinsiyet Etki Analizi ilerleme raporlarını, Türkiye Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Raporunu, Kurumsal Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Denetim Raporlarının onay mercii genel kurul olacaktır.

e) Eş Başkanlar Üst Kurulu ile kurumun TBMM ile kurumsal bağına daha güçlü kılan, kurum başkan adaylarının TBMM tarafından belirlenmesini sağlayan bir yapı önerilmektedir. TBMM'nin belirlediği kişiler kurumun yönetim kurulu statüsünde olacaktır. Kurum başkanı TBMM tarafından belirlenen bu kurulun üyeleri içerisinde Kurum Genel Kurulu oylaması ile seçilecektir. Kurumun ilgili kurulları ile eşgüdüm içerisinde amacına uygun bir şekilde sevk ve idaresi için en geç haftalık toplanması gerekmektedir. Kurul üyelerinin toplumsal cinsiyet eşitliği alanında her anlamda donanımlı ve deneyimli olması gerekmektedir.

Kurumun bütçe teklifinin, faaliyet raporunun, stratejik planlarının, kurum yönetmelik ve ilgili diğer mevzuat taslaklarının hazırlanmasında genel kurul onayı aşamasına kadar olan ilgili süreçlerin; personel ve birim işlemlerinin yönetimi bu kurul tarafından yapılacaktır. Cinsiyet eşitliği süreçlerinde kurumun bilir kişi olarak görüş bildirmesi gereken durumlarda kurulun görevli olması gerekir.

f) Başkanlık

Eşgüdüm ve koordinasyon kişisi olarak eş başkanlar kurulu üyeleri içerisinde genel kurul oylaması ile seçilen kişidir. Kurumun genel yönetim süreçlerinden ve temsilinden sorumlu kişi olacaktır. Genel kurul toplantılarında dönemsel ve yıllık ilerleme raporlarını sunan kişidir.

Kurumsal mevzuatın işleyişinden, Eş başkanlar kurulunun kararlarının tebliği-uyurusu vb. işlerden sorumlu kişidir. Kurul ve hizmet birimlerinin eşgüdüm içinde çalışması için bazı yetkiler verilmiştir.

MADDE 21-22-23: Kurumun idari örgüt şeması, ihtiyaç halinde kurulabilecek komisyonlar ve birim işleyişine ilişkin düzenlemelerin nasıl yapılacağı düzenlenmiştir. Kurum görevlilerinin ve çalışanlarının kimlerden ve hangi mevzuata göre çalışacağı, özlük hakları ve seçilme şartları düzenlenmiştir. Maddelerde kurumun amacına uygun çalışma ve özlük koşulları düzenlenmiştir. Kapsamlı bir toplumsal sorun olan cinsiyete dayalı eşitsizliğin aşılması, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi almış, bu amacı özümsemiş büyük bir kurumsal kadro desteği ile sağlanabilir. Görevlilerin ve çalışanların yetkileri ve özlük durumları çözülmeye çalışılan toplumsal sorunun kapsamı, kurumun özerkliği ve amaca ulaşma hedefi ile uyumludur.

MADDE 24 – Kurumun amacına uygun olarak görevlerini etkin olarak yerine getirmek için Eşitlik Uzmanı çalıştırabilme imkanı sağlanmaktadır. Sosyoloji, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları, Psikoloji, Siyasal Bilgiler, Hukuk, İktisat, İşletme, İktisadî ve İdarî Bilimler, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Eğitim, İletişim fakülteleri ile bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt içi veya yurt dışında en az dört yıllık lisans eğitimi veren fakülte veya yüksek okulların Kurumun ihtiyaç duyduğu alanlardaki bölümlerinden mezun olanlar arasında yapılacak özel yarışma sınavı sonucunda başarılı bulunanlar, Eşitlik Uzman Yardımcısı kadrolarına atanacaktır. Bu atanmanın “Uzman olmak için” yeterli olmadığı düşünülmekte 12 aylık kapsamlı bir eğitim programı yeterlik sınavı öncesi zorunlu tutulmaktadır. Eğitimin kapsamı ve hangi usullerle verileceği düzenlenmiştir.

MADDE 25– Kurum bütçesinin yeni bir özerk bütçe olarak düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Sosyal güvenlik kurumu bütçelerine dahil olacak şekilde TBMM’ye hangi usullerle ve kimlerin sorumluluğunda gönderileceği düzenlenmiştir. Kurum bütçesinin bu şekilde düzenlenmesi kurumun özerkliğini ve görevini yaparken bağımsızlık ve tarafsızlığını sağlamak amaçlıdır.

MADDE 26 – Büyükşehir belediyelerinde toplumsal cinsiyet eşitliği komisyonu” kurulmasını zorunlu hale getirmek amaçlanmaktadır. Bu şekilde 30 büyükşehirde nüfusun çoğuna ilişkin alınan belediye hizmetleri kararlarında cinsiyet etki analizi yapma imkanı sağlanması hedeflenmektedir.

MADDE 27 – Her ilçede toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme çalışmalarının koordinasyonu, kadın sığınma evi açılması, kreş, çocuk, yaşla ve hasta bakım evleri açılması veya açtırılması görevleri “Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri” ne eklenmesi amaçlanmaktadır. Türkiye’de birçok ilçede söz konusu bakım evlerinin ve sığınma evlerinin

eksikliği yaşandığı bilinmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi ve tüm büyükşehir belediye hizmetlerinin toplumsal cinsiyete duyarlı hale getirilmesi amacıyla başkanların görevlerine bu kapsamdaki ilaveler yapılmıştır.

MADDE 28 - “*Büyükşehir belediye bütçesi kapsamındaki bütçeler için “Toplumsal Cinsiyet Etki Analiz raporu hazırlanarak hazırlanması amaçlanmaktadır.*

MADDE 29 - “*Büyükşehir belediyeleri kapsamında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarını yürütmek amacıyla Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Başkanlığı kurulması amaçlanmıştır. Bu yasa kapsamındaki değişikliklerin ve yeni uygulamaların büyükşehir belediyelerinde uygulanabilmesi için bu görevlerden sorumlu bir başkanlık kurulmalıdır.*

MADDE 30 - Tüm belediyelerde toplumsal cinsiyet eşitliği komisyonu” kurulmasını zorunlu hale getirmek amaçlanmaktadır. Bu şekilde büyükşehirler dışında kalan nüfusun çoğuna da ilişkin alınan belediye hizmetleri kararlarında cinsiyet etki analizi yapma imkanı sağlanması hedeflenmektedir.

MADDE 31 - Büyükşehirler dışındaki ilçelerde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme çalışmalarının koordinasyonu, kadın sığınma evi açılması, kreş, çocuk, yaşla ve hasta bakım evleri açılması veya açtırılması görevleri “*belediye başkanının görev ve yetkileri*” ne eklenmesi amaçlanmaktadır. Türkiye’de birçok ilçede söz konusu bakım evlerinin ve sığınma evlerinin eksikliği yaşandığı bilinmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi ve tüm belediye hizmetlerinin toplumsal cinsiyete duyarlı hale getirilmesi amacıyla başkanların görevlerine bu kapsamdaki ilaveler yapılmıştır

MADDE 32- Büyükşehirler dışındaki belediye teşkilatlarında toplumsal cinsiyet eşitliği birimi kurulması amaçlanmaktadır.

MADDE 33- “Belediye Bütçesi çalışmalarına ve bütçeye ayrıntılı harcama programları, finansman programlarına ilave olarak toplumsal cinsiyet etki analizi raporu eklenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 34- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna bu kanun kapsamında sunulan ana amaçlara ulaşabilmek amacıyla “TBMM’ye sunulan kanun teklifleri ile olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin cinsiyet etki analizini yapıp ihtisas komisyonlarına görüş sunmak” görevi verilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda tüm yasa ve benzeri çalışmaların cinsiyet etki analizi yapıp kamuoyuna sunulabilecektir. Yasama faaliyetleri sırasında konusu ve kapsamı ne olursa olsun tüm yasal düzenlemelerin eşitleyici olup olmayacağına ilişkin bir değerlendirme sunulmuş olacaktır. Eşitleyici olabilmesi için öneriler sunulabilecektir.

MADDE 35 - Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu’nda istihdam edilecek Eşitlik Uzmanlarının özlük hakları ve yasal güvenceleri 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında güvenceye alınmalıdır.

MADDE 36 - Siyasi partilerde genel başkanlık için düzenlenmiş olan eş başkanlık uygulamasının il örgütleri düzeyinde de uygulanabilmesi gereklidir. Bu amaçla yasada isteyen partilerin il örgütleri için de eş başkan seçebilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 37- Kadın siyasal katılma ve temsil oranlarını arttırmak, bu konudaki eşitsiz temsil konusuna dikkat çekmek ve kadın katılımını arttıran partileri desteklemek amacıyla Siyasi Partiler Kanun’unda siyasi partilere devletçe yapılan yardımın “Seçilmiş kadın millet vekili oranı yüzde 40 ve üzeri olan siyasi partilerde 1/3 oranında arttırılarak ödenmesi” amaçlanmaktadır.

MADDE 38- Her ilden kadın vekillerin aday olmasını sağlamak, kadın temsilini arttırmak ve aday sıralamasında kadınların ayrımcılığa maruz kalmasını önlemek amaçlanmaktadır. Siyasi partilerin ülke genelinde seçtikleri adaylar içerisinde cinsiyetlerin oranının yüzde 30’un altına düşmemesini sağlamak amaçlanmaktadır. **Aynı seçim çevresinde tüm adayların aynı cinsiyetten olmaması da amaçlanmaktadır.**

“MADDE 39.- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu’nun idari yapı içerisindeki statüsü düzenlenmiştir.

MADDE 40. – Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde kurulu Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü mevzuatla verilen görevleri, personeli ve bütçesi ile birlikte Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu bünyesine devredilmesi gerekmektedir. Mevcut haliyle söz konusu bakanlığın cinsiyet eşitliğine yaklaştıran bir kurumsal yapılanma içerisinde olmadığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nün amacına uygun olarak Türkiye Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu bünyesinde adına uygun işleri mevzuat kapsamında başaracağı öngörülmelidir.

MADDE 41 –

GEÇİCİ MADDE 1 Her ilçede şiddet önleme ve izleme merkezlerinin 31/12/2022 tarihine kadar kurulması amaçlanmaktadır. Şiddet ile mücadelede kurumsal yetersizliklerin giderilmesi, şiddet daha olmadan önlenmesi, olması durumunda hızlı bir şekilde müdahale edilebilmesi için söz konusu kurumların erişilebilir olması gerekmektedir.

GEÇİCİ MADDE 2 – Bu yasada düzenlenen ikincil mevzuatın geciktirilmeden en geç bir yıl içerisinde yapılması amaçlanmaktadır.

GEÇİCİ MADDE 3 – Bu yasada öngörülen kurum devir işlemlerine ilişkin düzenlemelerin altı ay içinde yapılabilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 42- Yürürlük maddesidir.

MADDE 43- Yürütme maddesidir.

**TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ KURUMU KANUNU VE BAZI
KANUNLARDA KADINLARA YÖNELİK AYRIMCI UYGULAMALARIN
SONLANDIRILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; eril kültür, şiddet ve yoksulluk dahil kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığın önlenmesi için sosyal, siyasal ve ekonomik mekanizmaların oluşturulması amacıyla faaliyetlerde bulunmak üzere Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu'nun kurulmasıdır.

(2) Bu Kanun; Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu'nun kuruluşu, yönetimi, denetimi, faaliyet konuları ve gelirlerine ilişkin usul ve esasları kapsar. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin kurulmasına ve korunmasına yönelik önlem, tespit, düzenleme, veri oluşturma ve denetlemeye ilişkin işlemler bu Kanun kapsamına girer.

(3) Kurumun malları, alacakları, banka hesapları 09/06/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 01/03/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu bakımından Devlet malı hükmünde olup haczedilemez, alacakları da Devlet alacağı derecesinde imtiyazlıdır. Kurum malları hakkında İcra ve İflas Kanununun iflasa ilişkin hükümleri uygulanmaz

(4) Kurum görevini yaparken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi Kurumun nihai kararını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

(5) Bu kanun kapsamındaki görev ve faaliyetler için illerde valilikler, bölgelerde kalkınma ajansları, genel olarak tüm kamu idareleri ve bakanlıklar Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu ile eşgüdüm halindedir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

- a) Ayrımcılık: Siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel, kişisel veya diğer alanlardaki kadın ve erkek eşitliğine dayanan insan haklarının ve temel özgürlüklerin, medeni durumları ne olursa olsun kadınlara tanınmasını, kadınların bu haklardan yararlanmalarını veya kullanmalarını engelleme veya hükümsüz kılma amacını taşıyan veya bu sonucu doğuran cinsiyete dayalı her hangi bir ayırım, dışlama veya kısıtlamayı,
- b) Kurum: Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumunu,
- c) İl Müdürlüğü: Eşitlik Kurumu İl Müdürlüğünü
- d) İl Kurulu: Her ilde kadın üye sayısı 30'un üzerinde olan tüm kadın derneklerinin bir temsilci ile katılabilmesiyle oluşan İl Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulunu,
- e) Bölge Kurulu: TÜİK NUTS II¹ düzeyi kapsamında bölge illerinin il kurullarının katılımıyla oluşan Bölge Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulunu,
- f) Genel Kurul: İl kurullarının TÜİK NUTS II (26 Bölge) düzeyinde her bölge için seçtiği iki kişinin katılımıyla oluşan Türkiye Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Genel Kurulunu,
- g) Eş Başkanlar Üst Kurulu: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumunu sevk ve idare etmek yetkisi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda gizli oylama ile 4 yıllığına seçilen 5 üyeyi,
- h) Eş Sözcü: İl Kurulu ve Bölge Kurulu üyelerinin gizli oyu ile seçilen; ilgili kurulun çalışmalarını kamuoyuna, ilgili kurum ve kuruluşlara ve diğer kurullara ileten, kurulun koordinasyonundan sorumlu olan, görev süreleri 6 aylık dönüşümlü değişen kişileri,
- i) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Kaynakların kadınlara ve erkeklere eşit erişimi ve dağılımını; kadın ve erkeklerle kız ve erkek çocukların, insan haklarını kullanmak, tam

¹ İstanbul, Ankara ve İzmir dışında tek başına bir bölge olan il yoktur. Bu üç il aynı zamanda bir bölgedir.

potansiyellerini gerçekleştirmek ve bulundukları toplumun ekonomik, sosyal, kültürel ve politik gelişimine katkıda bulunmak (ve bunlardan faydalanmak) için eşit koşullara, muameleye ve fırsatlara sahip olmasını; yurttaşların farklılıkları ile birlikte cinsiyete dayalı ayrımcı söylemler ile cinsiyetçi pratik ve faaliyetlere maruz kalmamasını, tüm yurttaşlar için eşitlik kültürünün geliştirilmesini,

j) Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Bütçeleme: Cinsiyetler arası eşitliği sağlamak için bütçelerin cinsiyet temelinde ele alınarak gelirler ile harcamaların yeniden yapılandırılması ve bütçeleme sürecinin tüm aşamalarına toplumsal cinsiyet eşit perspektifinin içerilmesini,

k) Eşitlik Destek Programları: Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması amacıyla kurullarda oluşturulan ve ihtiyaç duyulan ilgili alanlarda yürütölen tüm programları,

l) Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Denetimleri: Tüm kamu kurum ve kuruluşlarının tüm iş, işlem ve faaliyetlerinin, toplumsal cinsiyet etki değeriendirmesi dahil cinsiyet eşitliği yönüyle denetlenmesi, raporlanması ve kamuoyuna duyurulmasını,

m) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Daire Başkanlığı: Tüm bakanlıklar, yerel yönetimler, ilgili kuruluşlar ve diğeri kurumlarda bu kanun kapsamında verilen işleri yerine getirmek amacıyla kurulan daire başkanlığını,

n) Türkiye Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Raporu: Denetim ve incelemeler sonucu hazırlanarak Genel Kurul Eş Sözcüsü tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan veya kamu idarelerine gönderilen genel raporu,

o) Kurumsal Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Denetim Raporu: Kamu idareleri bazlı olmak üzere, denetim ve incelemeler sonucunda denetim grup başkanlıkları veya denetçiler tarafından her kamu idaresi için ayrı ayrı hazırlanan raporu,

p) Kamu idaresi: Kamu veya özel hukuk hükümlerine tabi olup olmadığına bakılmaksızın Kurum denetimine tabi tüm idare, kuruluş, müessese, birlik, işletme, bağılı ortaklık ve şirketleri,

q) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri: 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda tanımlanan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerini,

r) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda tanımlanan merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerini,

s) Eşitlik Uzmanları: Kurum bünyesinde çeşitli disiplinlerden istihdam edilen uzmanları,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Görev ve Faaliyetler Yekiler

Kuruluş

MADDE 3 – (1) Bu Kanunla verilen görevleri yerine getirmek üzere; kamu tüzel kişiliğı haiz, bağımsız idari ve mali özerkliğe sahip Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu kurulur.

Kurumun Görev ve Faaliyetleri

MADDE 4- (1) Kurumun görev ve faaliyetleri şunlardır:

a) Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliği politikasının oluşturulmasına, geliştirilmesine ve kadına yönelik eşitsizlik ve ayrımcılıkların önlenmesi faaliyetlerini ve ilgili işlemleri yürütmek.

b) Yürürlükteki mevzuatın cinsiyet etki analizini yapmak ve yaptırmak,

c) Kamu hizmetlerinin toplumsal cinsiyet etki analizlerini yapmak, yaptırmak,

- d) Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin cinsiyet bazlı her düzeyde istatistiki verileri yerel ve ulusal bazda hazırlamak/hazırlatmak, derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayınlamak,
- e) Toplumsal cinsiyet eşitliği için gerekli eğitim ve danışmanlık hizmetlerini vermek, verdirmek,
- f) Kurumların toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bütçeleme sistemine geçiş çalışmalarını yönlendirmek, bu sistemin kurulmasına ve uygulanmasına katkı sağlamak.
- g) Birleşmiş Milletler'in, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesinin ve ilgili mevzuatın Türkiye uygulamasını gözetlemek ve uyum sağlama faaliyetlerini yürütmek,
- h) Avrupa Konseyi'nin, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Sözleşmesinin ve ilgili mevzuatın Türkiye uygulamasını gözetlemek ve uyum sağlama faaliyetlerini yürütmek,
- i) Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin taraf olduğu, Kurumun görev alanına giren ikili ve çok taraflı anlaşma, sözleşme ve tavsiye kararlarını uygulanmasını denetlemek,
- j) Eril kültürün ve hegemonik erkekliğin ortaya çıkardığı toplumsal zararlara dair araştırma yapmak, yaptırmak
- k) Erkekliğin eşitlikçi yönde dönüşümü amacıyla programlar geliştirmek, araştırma yapmak, yaptırmak.
- l) LGBTİ+ bireylere yönelik ayrımcılığı önleme mekanizmalarını geliştirmek,
- m) Kamuoyunda duyarlılık ve farkındalık oluşturmak amacıyla ve görev alanına giren konularda bilgi sistemleri, kütüphane ve/veya dokümantasyon merkezi kurmak, görsel, işitsel ve yazılı yayınlar hazırlamak, yayımlamak, basın ve yayın organları ile iş birliği yapmak, kampanya, yarışma ve tanıtım gibi faaliyetlerde bulunmak.
- n) Toplumsal cinsiyet eşitliğine ve farkındalığına ilişkin eğitim ve sertifika programları düzenlemek, bilimsel çalışmalar yapmak, dokümantasyon, araştırma ve uygulama merkezleri ile laboratuvar ve müze kurmak.
- o) Üniversite ve diğer kurumlarda toplumsal cinsiyet eşitliği araştırmalarını desteklemek,
- p) Erkekler tarafından öldürülen kadınlara dair verileri açıklamak, bu vakalara hukuki destek verilmesini sağlamak, bu davaları takip etmek,
- q) Kadına yönelik her türlü şiddet, taciz ve istismarın önlenmesi için çalışmalarda bulunmak; kadının hane içi ve sosyal yaşamdan kaynaklanan sorunlarının çözümüne destek oluşturmak
- r) Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda iyi uygulamaları yerleştirmek amacıyla yurt içinde veya yurt dışında yerel yönetimler, ulusal veya uluslararası kurum veya kuruluşlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve gerçek veya tüzel kişilerle iş birliği yapmak, ortak projeler geliştirmek ve faaliyetlerde bulunmak; uygun görülmesi hâlinde belediyelere, il özel idarelerine, eğitim kurumlarına ve diğer kurum ve kuruluşlara mali ve teknik destek sağlamak.
- s) Tüm bakanlıklardaki Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Daire Başkanlıkları arasında eşgüdüm, eğitim, mevzuat, ortak proje ve diğer benzer çalışmaları yürütmek,
- t) Kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmak,

Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu'nun Yetkileri

MADDE 5 – (1) Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu, bu Kanunla veya diğer kanunlarla yüklendiği görevlerin yerine getirilmesi sırasında kamu idareleri ve görevlileriyle doğrudan yazışmaya, gerekli gördüğü yazışma, rapor, belge, defter ve kayıtları göndereceği mensupları aracılığıyla görmeye, mallar hariç dilediği yere getirtmeye, sözlü bilgi almak üzere her derece ve sınıftan ilgili memurları çağırma, kamu idarelerinden temsilci istemeye yetkilidir.

(2) Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu, eşitlik denetimine giren işlemlerle ilgili her türlü bilgi ve belgeyi, kamu idareleri ile bankalar dahil diğer gerçek ve tüzel kişilerden isteyebilir.

(3) Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu, eşitlik denetimine giren kamu idarelerinin işlemleriyle ilgili kayıtları, eşya ve malları, işleri, faaliyetleri ve hizmetleri görevlendireceği mensupları veya bilirkişiler tarafından yerinde ve işlem ve olayın her safhasında incelemeye yetkilidir. Bilirkişinin hukuki durumu, yetkisi ve sorumluluğu genel hükümlere tabidir.

(4) Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu, kamu idarelerinin hesap, işlem ve faaliyetleri ile mallarını, hesap veya faaliyet dönemine bağlı olmaksızın yılı içinde veya yıllar itibarıyla denetleyebileceği gibi bütçe, personel, sektör, program, proje ve konu bazında da denetleyebilir.

(5) Denetimler sırasında gerekli görülmesi halinde, Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu dışından uzman görevlendirilebilir. Bilirkişi ve uzman görevlendirilmesine ilişkin esas ve usuller Kurum tarafından hazırlanan yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kamu İdarelerinin Sorumlulukları

Sorumlular ve sorumluluk halleri

MADDE 6 – (1) Her türlü kamu hizmetinin icra edilmesi, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar; hizmetin icrası, kaynakların elde edilmesi, kullanılması, muhasebeleştirilmesi, raporlanması sırasında toplumsal cinsiyet etki analizi raporu hazırlanmasından sorumludur.

(2) Bu sorumluluğun yerine getirilip getirilmediği Türkiye Büyük Millet Meclisine, Kurumca her yılın Nisan ayı sonuna kadar sunulacak Türkiye Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Raporunda belirtilir.

(3) Türkiye Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Raporu ve Kurumsal Raporlarının tespit ettiği cinsiyetçi uygulamalara ilişkin eşitlik destek programları izleyen yıl içerisinde bütçe ve uygulamaya yansıtılır.

(4) Bir yıl içerisinde uygulamaya yansıtılamayan tespitler için gerekçe raporları düzenlenip kamu idarelerinin üst yöneticilerinin sorumluluğunda hazırlanıp kamuoyuna ve kuruma sunulur.

(5) Gerekçe raporları açıklanmasına rağmen 3 yıl içerisinde cinsiyet eşitliğinde ilerleme sağlamayan kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticilerine uyarı yazısı yazılır. 6 ay içinde uyarı yazısının gereğini yerine getirmeyen yöneticiler istifa etmiş sayılır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Daire Başkanlıklarının Kurulması ve Görevleri

MADDE 7 – (1) Kamu idarelerinin tüm iş, işlem, uygulama ve faaliyetlerinin toplumsal cinsiyet etki analiz değerlendirmesini yapmak, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe çalışmalarını yürütmek, Kurula sunulan eşitlik raporları için hazırlık çalışmalarını yürütmek, Kurumsal Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Raporu tespitlerini takip etmek ve kurumda uygulanması için kurum üst yöneticilerine rapor sunmak amacıyla tüm bakanlıklar ve ilgili kuruluşlar bünyesinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Daire Başkanlığı'nın 1 yıl içinde kurulması zorunludur.

(2) Kurumsal Toplumsal Cinsiyet Raporları Kurum denetiminde denetlenen kamu idaresi ile birlikte hazırlanır. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Daire Başkanlığı hazırlanacak Kurumsal Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Raporları için gerekli tüm bilgi, belge ve dokümanlar üst yöneticiler veya görevlendirdiği yetkiler tarafından denetime hazır bekletilir veya her yılın en geç Nisan ayının başına kadar Kuruma gönderilir.

(3) Eşitlik denetimine tabi kamu idareleri, her hesap yılı başında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Daire Başkanlığının ad ve soyadlarını Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumuna bildirmekle

yükümlüdür. Yıl içinde yapılan değişiklikler, değişiklik tarihinden itibaren en geç bir ay içinde aynı şekilde Kuruma bildirilir.

(4) Eşitlik Raporlarının verilmemesinden doğan sorumluluk, raporların Kurum tarafından istendiği tarihte görev başında bulunan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Daire Başkanı ile üst yöneticinin birlikte sorumluluğundadır.

(5) Yıllık Eşitlik Raporları ve diğer alt raporların içeriği, çeşitleri, verilme yeri, süresi ve usulleri Kurum tarafından hazırlanan yönetmelikle belirlenir.

Bakanlık Üst Yönetici Kadrolarında ve İl İdarelerinde Cinsiyet Kotası

MADDE 8 – (1) Kadın veya erkek farkı olmadan herhangi bir cinsiyetin üst yönetici kadrolarında Kamu idarelerindeki oranı yüzde 30'un altına inemez. Bu kapsamda daire başkanlığı ve eş değer kadrolar dahil olup bu kadroların üzerindeki kadrolarda cinsiyet kotası uygulanır.

(2) Tüm bakanlıkların ve taşra teşkilatı olan kamu idarelerinin il yöneticilerinde yüzde 30 cinsiyet kotası uygulanır. İl yöneticileri il müdürleri ve il müdür yardımcılarıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Kurumu Teşkilatı ve Görevlileri

Teşkilat

MADDE 9 – (1) Kurumun organları şunlardır:

- g) İl Eşitlik Kurumu (Taşra Teşkilatı)
- h) İl Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulu,
- i) Bölge Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulu,
- j) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Genel Kurulu,
- k) Eş Başkanlar Üst Kurulu
- l) Başkanlık

Taşra Teşkilatı

MADDE 10- (1) Kurumun taşra teşkilatı, il düzeyinde kurulacak il müdürlüklerinden ve merkez nüfusu 50.000 ve yukarı olan ilçelerde ve il kurulunca gerekli görülen yerlerde kurulacak şube müdürlüklerinden oluşur.

İl Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulu'nun Kurulması, Toplantıları

MADDE 11- (1) İl Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulunun kuruluş esasları aşağıdaki gibidir.

(2) Her ilde en az 50 kadın üyesi olan her kadın derneğinin bir kadın temsilci ile dahil olduğu İl Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulu oluşur. Dernek ve temsil hakkı yıl başındaki üye sayısına göre belirlenir. Yıl içinde yeni kurulan dernekler sonraki yıl il kuruluna temsilci gönderebilir.

(3) Her ayın 8'inde üye sayısının en az üçte iki sayısı ile toplanır, üye sayısının salt çoğunluğu ile karar verir.

(4) İl Eşitlik Kurulunun toplantıları kamuoyuna açık yapılır.

(5) Her ilçe belediyesinden bir temsilci kurulun üyesi olarak görevlendirilir.

(6) Taşra teşkilatı olan her bakanlık, bir temsilciyi kurulun gözlemci üyesi olarak görevlendirir. Gözlemci üyelerin oy hakkı yoktur.

(7) İlde ikamet eden ve sosyoloji, toplumsal cinsiyet, sosyal hizmetler, psikoloji, ve eşdeğer bölümlerde görev yapan iki akademisyen kurulun üyesi olarak görevlendirilir.

(8) İl Kurul Sözcüsü, İl Kurulunun Dernek Temsilcilerinden, tüm üyelerin gizli oyu ile 2 yıllığına seçilir. İkiiden fazla sözcü adayı varsa seçim iki turlu olur. İkinci tur oylama, ilk turda en çok oy alan iki aday arasında yapılarak sonuçlanır. Oyların eşitliği durumunda noter huzurunda kura çekilir.

(9) İl Müdürlüğü il kurulunun sekreteryası işlemlerini yürütür.

(10) İl Kurulunun bu kanunda ifade edilmeyen çalışma, toplantı ve görev esasları Kurumca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İl Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulu'nun Görevleri

MADDE 12- (1) İl Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulunun Görevleri şunlardır;

- a) İllerde toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik kamu hizmetlerinin geliştirilmesi önerilerini ilgili kurumlara sunmak,
- b) Şiddet önleme ve izleme merkezlerinin etkinleştirilmesi başta olmak üzere 6284 sayılı kanunun yerelde uygulanmasında yaşanan sorunların raporlaştırılmasını sağlamak,
- c) Kadın sığınma evlerini denetlemek,
- d) İldeki kadın derneklerine teknik destek programlarının sağlanması için gerekli işlemleri yürütmek,
- e) Toplumsal Cinsiyet bazlı veri eksikliğinin tespit edilerek ilgili kurumlara iletilmesini sağlamak,
- f) Bölge Eşitlik Kuruluna üye seçmek,

Bölge Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulu'nun Kurulması, Toplantıları

MADDE 13- (1) Bölge Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulunun kuruluş esasları aşağıdaki gibidir;

Her NUTS II bölge düzeyinde bulunan illerde, her il için en az 1 temsilci olacak şekilde Bölge Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulu oluşur. İstanbul bölge kurulu üye sayısı 15, Ankara ve İzmir Bölge Kurul üye sayısı 11, diğer bölgeler için üye sayısı 7 kişidir. Bu kapsamda ülke geneli seçilmiş toplam bölge eşitlik kurulu üye sayısı 198 kişidir.

(2) Yılda en az altı defa, tam üye sayısının en az üçte iki sayısı ile bölge bazlı toplanır, üye sayısının salt çoğunluğu ile karar verir.

(3) Bölge kurulu toplantıları kamuoyuna açık yapılır.

(4) Seçilmiş üyeler dışında bölge illerinden, her il belediyesi/büyükşehir belediyesi için bir temsilci kurulun üyesi olarak görevlendirilir.

(5) Bölge Kurul Sözcüsü, Bölge Kurulunun seçilmiş üyeleri içerisinde, tüm üyelerin gizli oyu ile 2 yıllığına seçilir. İkiiden fazla sözcü adayı varsa seçim iki turlu olur. İkinci tur oylama, ilk turda en çok oy alan iki aday arasında yapılarak sonuçlanır. Oyların eşitliği durumunda noter huzurunda kura çekilir. Aynı kişi 3 dönem üst üste sözcü olamaz.

(6) Bölge genel kurulu kendi üyeleri içerisinde bir asil bir yedek olmak üzere genel kurul üyesi seçer. Genel kurula seçilen üyelerin görev süresi 2 yıldır. Seçilen üyeler yeniden seçilebilir. 3 dönem üst üste genel kurula seçilen üyeler bir dönem ara verdikten sonra yeniden seçilebilir.

(7) Bölge Kalkınma Ajansları, Bölge Kurulu'nun sekreteryası işlemlerini yürütür.

(8) Bölge Kurulunun bu kanunda ifade edilmeyen çalışma, toplantı ve görev esasları Kurumca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Bölge Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulu'nun Görevleri

MADDE 14 - (1) Bölge Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulunun Görevleri şunlardır;

- a) Bölge bazlı Eşitlik Destek Programlarını oluşturmak ve uygulamak, uygulamayı takip etmek,
- b) Bölge illerinde sığınma evlerine dair nitel ve nicel sorunların raporlaştırılması ve eksikliklerin giderilmesi için öneriler geliştirmek,
- c) Bölge bazında toplumsal cinsiyet eşitliği ve farkındalığı çalışmalarını yürütmek

- d) Toplumsal Cinsiyet bazlı veri eksikliğinin tespit edilerek ilgili kurumlara iletilmesini sağlamak,
- e) Bölge belediyelerinin bütçelerinin Toplumsal Cinsiyet Etki Analizi yapmak, yaptırmak,
- f) Bölge kapsamındaki belediyelerin toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye geçiş süreçlerinde teknik destek sunulmasını sağlamak,
- g) Belediyelerde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği birimlerinin kurulması, geliştirilmesi süreçlerini desteklemek ve teknik destek sunmak,

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Genel Kurulu'nun Kurulması, Toplantıları

MADDE 15- (1) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Genel Kurulunun kuruluş esasları aşağıdaki gibidir;

- (2) Türkiye Cinsiyet Eşitliği Kurumunun en yetkili organıdır.
- (3) 26 Bölge düzeyinde her bölge için seçilen 2 kişi ve eş başkanlar üst kurulu üyelerinden oluşur.
- (4) Her üç ayda bir tam üye sayısının en az üçte iki sayısı ile toplanır, üye sayısının salt çoğunluğu ile karar verir.
- (5) Her bakanlığı temsilen bir gözlemci üye genel kurula katılır. Gözlemci üyelerin oy hakkı yoktur.
- (6) Genel kurul toplantıları kamuoyuna açık yapılır.
- (7) Kurum, Genel Kurul'un sekretarya işlemlerini yürütür.
- (8) Genel Kurulun bu kanunda ifade edilmeyen çalışma, toplantı ve görev esasları Kurumca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Genel Kurulu'nun Görevleri

MADDE 16- (1) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Genel Kurulunun Görevleri şunlardır;

- a) Kurum başkanını Eş başkanlar Üst Kurulu üyeleri içerisinde gizli oyla 4 yıllığına seçmek,
- b) İl ve Bölge Kurullarının eşgüdümünü sağlaması amacıyla öneriler geliştirmek,
- c) Ülke genelinde Eşitlik Destek Programlarını oluşturmak ve uygulamak, uygulamayı takip etmek,
- d) Kurum bütçe taslağına TBMM'ye gönderilmeden önce nihai halini vermek,
- e) Kurum stratejik planını onaylamak,
- f) Kurum faaliyet raporlarını onaylamak,
- g) Toplumsal cinsiyet eşitliği eylem planlarının ve programlarının ilerlemesini takip etmek,
- h) Tüm kamu idarelerinin aylık toplumsal cinsiyet eşitliği/eşitsizliği istatistik bültenleri hazırlamaları için kurum bazlı öneri raporları hazırlatmak
- i) Kurum tarafından hazırlanan Toplumsal Cinsiyet Etki Analizi ilerleme raporlarını, Türkiye Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Raporunu, Kurumsal Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Denetim Raporlarını onaylamak,
- j) Kurum yönetmeliklerini onaylamak,
- k) Kurum ihtisas komisyonlarının kurulmasına karar vermek ve kurulan ihtisas komisyonlarının çalışmalarını denetlemek,

Eş Başkanlar Üst Kurulu'nun Kurulması, Toplantıları

MADDE 17- (1) Eş Başkanlar Üst Kurulunun kuruluş esasları aşağıdaki gibidir.

- (2) Eş Başkanlar Üst Kurulu Türkiye Cinsiyet Eşitliği Kurumunun yönetim, karar ve yürütme organıdır.
- (3) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumunu, sevk ve idare etmek yetkisi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda gizli oylama ile 4 yıllığına seçilen 5 kişiden oluşur.

(4) İl, bölge ve genel kurul üyeliği için gerekli olan genel şartlara ilave olarak; toplumsal cinsiyet, kadın çalışmaları veya sosyoloji alanında doktora yapmış olmak şartı ile Eş Başkanlar Üst Kuruluna aday olunabilir.

(5) Eş Başkanlar üst kurulu haftada en az bir defa kurum başkanının başkanlığında toplanır. Kararlar üye salt çoğunluk oyuyla alınır. Toplantılara katılım zorunludur. Katılım göstermeyen üyelerin kurum başkanlığına mazeret bildirimi gereklidir.

(6) Eş Başkanlar Üst Kurulun bu kanunda ifade edilmeyen çalışma, toplantı ve görev esasları Kurumca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Eş Başkanlar Üst Kurulu'nun Görevleri

MADDE 18- (1) Eş başkanlar üst kurulunun yetki ve görevleri şunlardır;

a) Kurum birimlerinde önerilen bütçe teklifine nihai halini verip genel kurulun onayına sunmak

b) Kurumca hazırlanan kanun, kanun hükmünde kararname ve yönetmelik taslaklarını inceleyerek genel kurulun onayına sunmak,.

c) Kurumun faaliyet alanına ilişkin dönem faaliyet raporlarını Genel Kurulun onayına sunmak.

d) İl ve bölge eşitlik kurullarının raporlarını inceleyip değerlendirmek ve Genel kurula önerilerde bulunmak.

e) Nefret söylemi ve cinsiyetçi saikle yapılan ayrımcılık vakaları hakkında yargı mercilerine bilirdişi raporu sunmak,

f) Cinsiyet eşitliğine ilişkin ulusal ve uluslararası mevzuatın onaylanma süreçlerinde kurum görüş raporu hazırlamak,

g) Merkez ve taşra teşkilatında birimler arasında görev ve faaliyet dağılım yönetmeliğini hazırlamak,

h) Kurumun merkez ve taşra teşkilatı birimlerinin kurulması ve gerekli görülen değişikliklerin yapılması hususlarında genel kurul onayına görüş sunmak;

i) Kurum başkanının önerisi üzerine, özel kanunlarda yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla Kurumun 1-4 dereceli kadrolarına atamalar yapmak

j) Kurum adına imza yetkisi verilecek personeli belirlemek.

k) Kurum personelinin eğitimi amacıyla düzenlenen yıllık eğitim programlarını onaylamak.

l) Kurum adına her türlü hizmet satın alınması, taşınır ve taşınmaz mal edinilmesi, bunların idaresi, inşaat yaptırılması, satılması, takası ve trampası veya Kuruma ait binaların hizmet binası, eğitim tesisi, kreş ve benzeri hizmetlere tahsisi hakkındaki önerileri inceleyip karara bağlamak.

m) Kurum başkanı ve Eş Başkanlar Kurulu, Bölge Kurulu ve İl Kurulu üyelerinin önerilerini inceleyip karara bağlamak,

n) Bu kanun ve genel mevzuatla verilen benzeri görevleri yapmak.

Başkanlık

MADDE 19- (1) Başkan, Kurumun en üst amiri olup, Kurum hizmetlerini mevzuata, Kurumun amaç ve politikalarına, stratejik planına, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak düzenler, yürütür ve hizmet ve danışma birimleri arasında eşgüdümü sağlar.

(2) Başkan, TBMM'nin seçtiği Eş Başkanlar Üst Kurulu üyeleri içerisinde genel kurulun gizli oyu ve ile 4 yıllığına seçilir. İkinden fazla başkan adayı varsa seçim iki turlu olur. İkinci tur oylama, ilk turda en çok oy alan iki aday arasında yapılarak sonuçlanır. Oyların eşitliği durumunda noter huzurunda kura çekilir.

(3) İstifa, ölüm ve genel kurul üçte iki oy çokluğu ile görevden el çektilirme durumlarında yeniden seçim yapılır.

(4) Başkan, Kurumun genel yönetim ve temsilinden Genel Kurula karşı sorumludur.

MADDE 20- (1) Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Eş Başkanlar kurulu toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek ve toplantıları yönetmek.
 - b) Eş Başkanlar Kurulu kararlarının tebliğini ve Kurulca gerekli görülenleri kamuoyuna duyurulmasını sağlamak.
 - c) Başkan yardımcılarını görevlendirmek ve diğer Kurum personeli atamak.
 - d) Hizmet birimlerinden gelen önerilere son şeklini vererek Kurullara sunmak.
 - e) Kurumun stratejik planını, performans ölçütlerini hazırlamak, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak.
 - f) Belirlenen stratejilere, yıllık amaç ve hedeflere uygun olarak Kurumun yıllık bütçesi ile mali tablolarını hazırlamak.
 - g) Yıllık faaliyet raporlarını hazırlamak, yıllık amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine göre faaliyetlerin değerlendirmesini yapmak ve bunları Eş Başkanlar Kuruluna sunmak.
 - h) Kurulların ve hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli bir biçimde çalışması amacıyla eşgüdümü sağlamak.
 - i) Kurumun yönetim ve işleyişine ilişkin diğer görevleri yerine getirmek.
- (2) Başkanın yokluğunda yetkilendirdiği Eş Başkanlar Üst Kurul üyesi yerine vekalet eder.

Başkanlık ve Birimlerinin Oluşturulması, Kaldırılması

MADDE 21- (1) Başkanlık, Başkan Yardımcıları ve başkan yardımcılara bağlı (EK 1’de ifade edilen) birimlerden oluşur.

(2) Kurum, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve konuyla ilgili uzmanların katılımı ile altı ay süreli geçici komisyonlar oluşturabilir. Başkan, bu süreyi üç aya kadar uzatabilir. Gerekli görülmesi hâlinde Genel Kurul kararıyla altı aylık süre iki katına kadar uzatabilir.

(3) Başkanlık birimlerinin çalışma usul ve esasları, bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev ve yetkilerine uygun olarak Eş Başkanlar Üst Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurulca tam üye salt çoğunluğuyla onaylanan yönetmelikle belirlenir. Genel kurul üyeleri teklifte değişiklik yapabilir. Birim ve komisyonların oluşturulmasında izlenen usul kaldırılmalarında da geçerlidir.

Görevliler

MADDE 22 –

(1) Kurum görevlileri EK-1’de sunulan teşkilat kapsamında aşağıda listelenmiştir:

- a) **Kurul üyeleri,**
 - 1) İl Kurul Üyeleri
 - 2) Bölge Kurulu Üyeleri,
 - 3) Genel Kurul Üyeleri
 - 4) Eş Başkanlar Kurulu Üyeleri

(2) Kurullara üye olabilmek ve seçilme yeterliliğine sahip olmak için aşağıdaki şartlar aranır:

- a) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen nitelikleri taşımak.
- b) Herhangi bir siyasi partinin yönetim ve denetim organlarında görevli veya yetkili bulunmamak.
- c) En az dört yıllık lisans düzeyinde yükseköğrenim görmüş olmak.

- d) Üyeliklerde görev süresi dolmadan herhangi bir sebeple boşalma olması hâlinde, bir ay içinde aynı usulle yeni üye seçilir. Bu şekilde seçilen üye, yerine seçildiği üyenin kalan süresini tamamlar ve bunlardan iki yıl veya daha az süreyle görev yapanların bu görevleri seçilme dönemi olarak değerlendirilmez.

b) Kurum çalışanları

- 1) Kurum Başkanı
- 2) Kurum Başkanı Yardımcıları
- 3) Genel Müdürler
- 4) Daire Başkanları
- 5) Eşitlik Uzmanları,
- 6) Eşitlik Uzmanı Yardımcıları,
- 7) Kurum Diğer Çalışanları (EK-2)

Görevlilerin Özlük ve Diğer Hakları

MADDE 23- (1) Aylık, ödenek, mali, sosyal, emeklilik ve diğer hakları ile teminatları bakımından çalıştıkları sürelerle geçerli olmak kaydıyla;

- a) Eş Başkanlar Üst Kurulu Üyeleri ve Kurum Başkanı, Kurum Başkan Yardımcıları, Yargıtay Birinci Başkanının;
- b) Kurum Genel Müdürleri, Daire başkanları ve İl, Bölge ve Genel Kurul üyeleri, Yargıtay daire başkanları ve üyelerinin,
- c) Eşitlik Uzmanları ve Eşitlik Uzman yardımcıları Sayıştay Denetçilerinin,

haklarındaki hükümlere tabidir.

(2) Bu kanunda belirtilmeyen durumlarda, Kurumun tüm çalışanları için devlet memurları kanunu hükümleri geçerlidir.

Eşitlik Uzmanları ve Uzman Yardımcıları

MADDE 24 – (1) Kurum, görevlerini etkin olarak yerine getirmek amacıyla Eşitlik Uzmanı çalıştırabilir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen şartlara sahip, sınav tarihi itibarıyla otuz beş yaşını doldurmamış ve Sosyoloji, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları, Psikoloji, Siyasal Bilgiler, Hukuk, İktisat, İşletme, İktisadî ve İdarî Bilimler, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Eğitim, İletişim fakülteleri ile bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt içi veya yurt dışında en az dört yıllık lisans eğitimi veren fakülte veya yüksek okulların Kurumun ihtiyaç duyduğu alanlardaki bölümlerinden mezun olanlar arasında yapılacak özel yarışma sınavı sonucunda başarılı bulunanlar, Eşitlik Uzman Yardımcısı kadrolarına atanırlar.

(2) Eşitlik Uzman Yardımcılığına atananlar, bu görevde en az üç yıl fiilen çalışmak, olumsuz sicil almamak, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Alanında düzenlenecek 12 Aylık eğitim programı kapsamında açılacak yeterlik sınavında başarılı olmaları halinde Eşitlik Uzmanı kadrosuna atanırlar.

Yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınava girmeyenler, üst üste iki defa yapılacak sınavda başarılı olamayanlar veya olumsuz sicil alanlar bu unvanlarını kaybederler ve durumlarına uygun başka kadrolara nakledilirler.

(3) Sosyoloji, Toplumsal Cinsiyet, Kadın Çalışmaları, Sosyal Hizmetler, Psikoloji ve eşdeğer alanlarda yüksek lisans ve doktora mezunu olan kişiler KPSS ön eleme sınavından sonra kurumca yapılacak mülakat sonrasında kurumda Eşitlik Uzmanı olarak görevlendirilebilir. Mülakatı başarıyla geçen kişilere ve kurumda göreve başlayan tüm personele 6 aylık hizmet içi toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim programı uygulanır.

- (4) Eğitim ve yeterlik programları; toplumsal cinsiyet, kadın çalışmaları ve eş değer alanlarda master program yeterliliği onaylanmış ve en az 5 yıldır mezun veren üniversitelerle işbirliği protokoller ile yapılır.
- (5) Kurum personeli hakkında bu Kanun ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Bütçe

MADDE 25- (1) Toplumsal cinsiyet eşitlik kurumu bütçesi, sosyal güvenlik bütçelerine dahildir.

(2) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu, bütçe taslağını genel kurulda onayladıktan sonra eylül ayı sonuna kadar doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar ve bir örneğini Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderir.

(3) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu bütçesine ilişkin iş ve işlemleri Kurum Başkanı yürütür. Bütçe taslağı TBMM'ye sunulmadan önce Kurum Genel Kurulunun onayından geçer.

(4) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu muhasebe hizmetleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tarafından atanan muhasebe yetkilisince yerine getirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Düzenlemeler

MADDE 26 - 10/7/2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun "ihtisas komisyonları" üst başlıklı 15 inci maddesinin ikinci fıkrasına "plan ve bütçe komisyonu"ndan" ibaresinden sonra gelmek üzere, "toplumsal cinsiyet eşitliği komisyonu" eklenmiştir.

MADDE 27 - 10/7/2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun "*Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri*" üst başlıklı 18 inci maddesinin m) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir;

n) Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve toplumsal cinsiyet eşitliği faaliyetleri hazırlık çalışmalarını koordine etmek,

o) Her ilçede en az bir tane olacak şekilde kadın sığınma evleri açmak/açtırmak

ö) kreş, çocuk, yaşla ve hasta bakım evleri açmak, açtırmak

MADDE 28 - 10/7/2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun "*Büyükşehir belediye bütçesi*" üst başlıklı 25 inci maddesinin ilk fıkrasına "ilçe belediyelerinden gelen bütçeler" ibaresinden sonra gelmek üzere "Toplumsal Cinsiyet Etki Analiz raporu hazırlanarak" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 29 - 10/7/2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun "Büyükşehir Belediyesi Teşkilatı" üst başlıklı 21 inci maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere, "Büyükşehir belediyeleri kapsamında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarını yürütmek amacıyla Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Başkanlığı kurulur" eklenmiştir.

MADDE 30 - 13/5/2005 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "ihtisas komisyonları" üst başlıklı 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasına "10.000 üzerindeki belediyelerde" ibaresinden sonra gelmek üzere, "toplumsal cinsiyet eşitliği komisyonu," eklenmiştir.

MADDE 31 - 3/5/2005 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" üst başlıklı 38 inci maddesinin p bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir;

- r) Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve toplumsal cinsiyet eşitliği faaliyetleri hazırlık çalışmalarını koordine etmek,
- s) En az 1 tane olacak şekilde kadın sığınma evleri açmak/açtırmak
- ş) kreş, çocuk, yaşla ve hasta bakım evleri açmak, açtırmak

MADDE 32- 3/5/2005 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye teşkilatı" üst başlıklı 48 inci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

"Belediye teşkilatı, norm kadroya uygun olarak yazı işleri, malî hizmetler, fen işleri, zabıta ve toplumsal cinsiyet eşitlik birimlerinden oluşur."

MADDE 33- 3/5/2005 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye Bütçesi" üst başlıklı 61 inci maddesinin 2 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

"Bütçeye ayrıntılı harcama programları, finansman programları ve toplumsal cinsiyet etki analizi raporu eklenir."

MADDE 34- 25/2/2009 tarihli ve 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanununun 3 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

g) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun teklifleri ile olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin cinsiyet etki analizini yapıp ihtisas komisyonlarına görüş sunmak.

MADDE 35 - 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun;

- a) 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün A/11 numaralı bendine " Helal Akreditasyon Uzmanlığı Yardımcıları " ibaresinden sonra gelmek üzere "Eşitlik Uzman Yardımcıları ", "Helal Akreditasyon Uzmanlığına " ibaresinden sonra gelmek üzere "Eşitlik Uzmanlığına",
 - b) (I) sayılı Cetvelinin (I/h) bendine, " İstihdam ve Meslek Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Eşitlik Uzmanları",
 - c) "Zam ve Tazminatlar" başlıklı 152 nci maddesinin; "II- Tazminatlar" bölümünün "A- Özel Hizmet Tazminatı" bendinin (i) alt bendine " İstihdam ve Meslek Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Eşitlik Uzmanları",
- ibareleri eklenmiştir.

MADDE 36 - 22/4/1983 tarihli 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanun'un 16'ıncı maddesinin son f aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Siyasi partiler, tüzüklerinde yer almak ve iki kişiden fazla olmamak kaydıyla eş genel başkanlık sistemini uygulayabilirler. Eş genel başkanlar, bu Kanunda genel başkan için öngörülen hükümlere tabidir. Eş genel başkanlardan en az biri kadın olmalıdır. Eş başkanlık uygulaması il ve ilçe örgütlerinde de uygulanabilir."

MADDE 37- 22/4/1983 tarihli 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanun'un Devletçe Yardım başlıklı Ek 1'inci maddesinin 2'inci fıkrasına "suretiyle her yıl ödenir." ibaresinden sonra gelmek üzere "Seçilmiş kadın millet vekili oranı yüzde 40 ve üzeri olan siyasi partilere ödenen yardım 1/3 oranında artırılarak ödenir" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 38- 10/06/1983 tarihli 2839 sayılı Siyasi Partiler Kanun'un Adaylık başlıklı 12'inci maddesine aşağıdaki ek fıkra ilave edilmiştir.

Siyasi partilerin tüm adayları içerisinde kadın veya erkek oranı yüzde 30'un altında olamaz. Aday listesi sıralamasında üst üste 3 kişi aynı cinsiyetten olamaz. Siyasi partiler tüm seçim çevrelerinde farklı cinsiyetlerden en az bir vekil adayı göstermek zorundadır.

“**MADDE 39.-** Ekli (2) sayılı listede gösterilen kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname Eki (III) sayılı cetvele Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu bölümü olarak eklenmiştir.

MADDE 40. – Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde kurulu Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü mevzuatla verilen görevleri, personeli ve bütçesi ile birlikte Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu bünyesine devredilir.

MADDE 41 - 8/3/2012 tarihli ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanununun Geçici 1. Maddesinden sonra gelmek üzere; aşağıdaki madde eklenmiştir

GEÇİCİ MADDE 1 – Bu Kanunun 14 üncü maddesinde kurulması öngörülen şiddet önleme ve izleme merkezleri, 31/12/2022 tarihine kadar her ilçe düzeyinde kurulur.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Kanunda öngörülen yönetmelik, standart, rehber ve diğer düzenlemeler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılır.

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Bu Kanunda öngörülen kurum devir işlemlerine ilişkin düzenlemeler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içinde yapılır. .

Yürürlük

MADDE 42- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 43- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

EK-1 SAYILI LİSTE

KURUMU : TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ KURUMU BAŞKANLIĞI

GENEL KURUL	KURUM BAŞKANI				EŞ BAŞKANLAR ÜST KURULU						
BÖLGE KURULU											
İL KURULU											
	BAŞKAN YARDIMCISI	BAŞKAN YARDIMCISI	BAŞKAN YARDIMCISI	BAŞKAN YARDIMCISI							
	<table><tr><th>HİZMET BİRİMLERİ</th><th>DANIŞMA BİRİMLERİ</th><th>DESTEK BİRİMLERİ</th></tr><tr><td> - Ayrımcılık Önleme Genel Müdürlüğü - Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Veri Genel Müdürlüğü - Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Genel Müdürlüğü - Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Genel Müdürlüğü - Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü - Kadına Yönelik Her Türlü Şiddeti Önlem Genel Müdürlüğü - Uluslararası İlişkiler Genel Müdürlüğü - Rehberlik ve Denetim Genel Müdürlüğü </td><td> - Hukuk Müşavirliği - Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı - Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri - İç Denetim Birim Başkanı </td><td> - İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı - İnsangücü Dairesi Başkanı </td></tr></table>				HİZMET BİRİMLERİ	DANIŞMA BİRİMLERİ	DESTEK BİRİMLERİ	- Ayrımcılık Önleme Genel Müdürlüğü - Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Veri Genel Müdürlüğü - Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Genel Müdürlüğü - Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Genel Müdürlüğü - Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü - Kadına Yönelik Her Türlü Şiddeti Önlem Genel Müdürlüğü - Uluslararası İlişkiler Genel Müdürlüğü - Rehberlik ve Denetim Genel Müdürlüğü	- Hukuk Müşavirliği - Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı - Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri - İç Denetim Birim Başkanı	- İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı - İnsangücü Dairesi Başkanı	
HİZMET BİRİMLERİ	DANIŞMA BİRİMLERİ	DESTEK BİRİMLERİ									
- Ayrımcılık Önleme Genel Müdürlüğü - Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Veri Genel Müdürlüğü - Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Genel Müdürlüğü - Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Genel Müdürlüğü - Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü - Kadına Yönelik Her Türlü Şiddeti Önlem Genel Müdürlüğü - Uluslararası İlişkiler Genel Müdürlüğü - Rehberlik ve Denetim Genel Müdürlüğü	- Hukuk Müşavirliği - Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı - Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri - İç Denetim Birim Başkanı	- İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı - İnsangücü Dairesi Başkanı									

EK-2 SAYILI LİSTE**KURUMU : TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ KURUMU****TEŞKİLATI : MERKEZ****KURUM KODU :****(III) SAYILI CETVEL
İHDAS EDİLEN KADROLAR**

<u>Sınıfı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Derece</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>
GİH	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurum Başkanı	1	1
GİH	Yönetim Kurulu Üyesi	1	6
GİH	Başkan Yardımcısı	1	4
GİH	I. Hukuk Müşaviri	1	1
GİH	Rehberlik ve Teftiş Başkanı	1	1
GİH	İç Denetim Birim Başkanı	1	1
GİH	İnsangücü Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri	1	1
GİH	Ayrımcılık Önleme Genel Müdürlüğü	1	1
GİH	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Veri Genel Müdürlüğü	1	1
GİH	Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Genel Müdürlüğü	1	1
GİH	Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Genel Müdürlüğü	1	1
GİH	Kadına Yönelik Her Türlü Şiddeti Önleme Genel Müdürlüğü	1	1
GİH	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanı	1	1
GİH	İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Hukuk Müşaviri	1	5
GİH	Baş Eşitlik Uzmanı	1	52
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	2	52
AH	Avukat	1	9
AH	Avukat	6	81
GİH	İşaret Dili Tercümanı	9	2
GİH	EşitlikUzmanı	4	100
GİH	EşitlikUzmanı	5	200
GİH	EşitlikUzmanı	6	300
GİH	EşitlikUzmanı	7	300
GİH	EşitlikUzman Yardımcısı	9	648
GİH	Eğitim Uzmanı	1	81
GİH	Eğitim Uzmanı	9	81
GİH	Sivil Savunma Uzmanı	9	81
SH	Sosyal Çalışmacı	9	81
TH	İşaret Dili Tercümanı	9	81
GİH	Aktüer	6	6
GİH	Muhasebeci	9	13
GİH	Mütercim	6	13
GİH	Programcı	6	13

GİH	Çözümleyici	3	13
GİH	Şef	3	39
GİH	Memur	5	39
GİH	Memur	9	13
GİH	Memur	7	13
GİH	Memur	8	13
GİH	Memur	10	13
GİH	Santral Memuru	5	13
GİH	Satınalma Memuru	8	13
GİH	Bilgisayar İşletmeni	9	13
GİH	Veri Haz.Kont. İşletmeni	1	81
GİH	Veri Haz.Kont. İşletmeni	4	81
GİH	Veri Haz.Kont. İşletmeni	9	81
SH	Psikolog	1	81
SH	Psikolog	9	81
SH	Diyetisyen	6	2
SH	Çocuk Gelişimcisi	5	81
SH	Hemşire	9	81
TH	Mühendis	9	81
TH	İstatistikçi	1	81
TH	İstatistikçi	2	81
TH	İstatistikçi	3	81
TH	İstatistikçi	5	81
TH	İstatistikçi	6	6
YH	Hizmetli	9	81
YH	Şoför	9	81
YH	Aşçı	9	81
	TOPLAM		3.627

EK-2 SAYILI LİSTE

KURUMU : TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ KURUMU

TEŞKİLATI : TAŞRA

KURUM KODU :

<u>Sınıfı</u>	<u>U n v a n ı</u>	<u>Derece</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>
GİH	İl Müdürü	1	81
GİH	İl Müdür Yardımcısı	1	81
GİH	İl Müdür Yardımcısı	2	81
GİH	Şube Müdürü	1	162
GİH	Şube Müdürü	2	162
GİH	Şube Müdürü	3	162
AH	Avukat	2	81
GİH	Eğitim Uzmanı	1	81
GİH	Eğitim Uzmanı	2	81
GİH	Eğitim Uzmanı	9	81
GİH	Muhasebeci	9	81

GİH	Mütercim	5	81
GİH	İşaret Dili Tercümanı	3	81
GİH	Şef	4	162
GİH	Memur	9	243
GİH	Memur	10	243
GİH	Memur	11	243
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	243
GİH	Bilgisayar İşletmeni	6	52
GİH	Şoför	12	243
SH	Daire Tabibi	4	81
SH	Psikolog	2	243
SH	Hemşire	5	243
SH	Hemşire	7	243
TH	İstatistikçi	4	81
TH	İstatistikçi	5	81
TH	İstatistikçi	9	81
TH	Teknisyen	3	3
YH	Hizmetli	9	81
YH	Aşçı	9	81
YH	Kaloriferci	10	81
YH	Bekçi	10	81
YH	Bekçi	11	3
	TOPLAM		4.108